

روزنامه مناقصه مزایده

نشستی دوباره اطلاعات و بسایت آرشيو اينترنت!

صفحه ۲

واردات خودرو در اولویت مجلس قرار گرفت

صفحه ۵

وزیر صنعت، معدن و تجارت معادن زغال سنگ از فناوری روز عقب هستند

صفحه ۶

سازمان برنامه و بودجه هم به شورای عالی بورس اضافه می‌شود آژیر قرمز در بورس

صفحه ۷

کنترل کیفیت آب شرب کشور با انجام سالانه ۲۰ میلیون آزمایش

صفحه ۸

ادامه چالش بنزینی دولت؛ ۸ هزار تومان یا ۱۳۰ هزار میلیارد تومان!

صفحه ۱

اتحادیه کسب و کارهای مجازی فعلاً منحل نشد؛ انتخابات به دور دوم کشید!

صفحه ۲

عمر مفید ساختمان‌ها در ایران به ۳۹ سال رسید

صفحه ۴

افزایش ۴۰ درصدی بودجه عمرانی در بودجه ۱۴۰۴

صفحه ۴

لوايح خودرویی بودجه سال آینده چه تمهیداتی دارد؟

صفحه ۵

سؤال روز

ادامه چالش بنزینی دولت؛ ۸ هزار تومان یا ۱۳۰ هزار میلیارد تومان!

مریضه نیکخواه

همین چند روز پیش بود که در مطلبی با عنوان «دولت روی بنزین قمار می‌کند» گفتیم که دولت به دلیل کسری بودجه فراوان و افزایش سایر خدمات خود از جمله برق، بنزین، گاز، اینترنت و... چهارم‌ای جز افزایش قیمت بنزین ندارد. اما نقش بنزین در زندگی این روزهای مردم بیش از حد تصور است؛ در روزگاری که میلیون‌ها نفر به دلیل شرایط معیشتی با خودروی شخصی خود مشغول کار هستند، قیمت بنزین نقش تعیین‌کننده در درآمد آنان دارد. از سوی دیگر دهه‌هاست که بنزین یکی از محرک‌های اصلی افزایش قیمت سایر کالاها در کنار ارز و خصوصاً دلار است! از این رو هر زمان که زرمه افزایش قیمت حامل‌های انرژی آغاز می‌شود، مقالات مختلفی توسط طیف‌های مختلف کارشناسان اقتصادی در کنار گفتمانی روزمره افکار عمومی منتشر می‌شود. اینکه ادعا می‌شود واکنش کارشناسان اقتصادی برای تأثیرگذاری در این سیاست در اندازه صفر است، کاملاً نادرست بوده و از دلایل اصلی آن به عقب راندن تفکر تند چپانی شدن قیمت حامل‌های انرژی است به طوری که امروزه دیگر کسی به راحتی و شفافیت از قیمت چپانی سخن نمی‌راند، بلکه صرفاً با به کار بردن «افزایش قیمت» تحلیلی خود را ادامه می‌دهد. با تداوم شرایط فعلی عرضه و قیمت‌گذاری

و همچنین اصلاح نشدن الگوی مصرف و ضعف جدی حمل و نقل عمومی در کل کشور به ویژه تهران، وضعیت نابسامان تولید و عرضه خودروهای استاندارد، بنزین همواره می‌تواند پاشنه آشیل اقتصاد ایران باشد. در واقع، تأمین بنزین داخلی و تأثیر مستقیم قیمت آن بر میزان تورم و استانداردهای زندگی همواره پاشنه آشیل

۸ هزار تومان است. رئیس‌جمهور تأکید کرد: هر لیتر بنزین وارداتی نیز ۳۰ تا ۴۰ هزار تومان است. او گفت که در صورت ادامه وضع موجود باید سال آینده ۱۳۰ هزار میلیارد تومان بنزین وارد شود. حمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور نیز در نشست، در پاسخ به سؤالی درباره قیمت بنزین در سال آینده، گفت: رئیس‌جمهور گفتند اگر ما نفتی که استخراج می‌کنیم را صفر در نظر بگیریم هزینه انتقال و توزیع بنزین لیتری ۸۰۰۰ تومان است. یعنی دولت این رقم را هزینه می‌کند تا بنزین را به دست مصرف‌کننده برساند اما لیتری ۳۰۰۰ تومان دریافت می‌کند. بنابراین ناچار شدیم بخشی از بنزین را وارد کنیم که دولت ۸۰ سنت پول بابت آن پرداخت می‌کند. متأسفانه در سال‌های اخیر رشد مصرف بنزین به صورت بی‌رویه ۴۰ درصد افزایش یافته است. اگر این مسئله ادامه پیدا کند، باید از حقوق و دیگر منابع کم کنیم و به بنزین اختصاص دهیم. دولت باید سازوکاری برای این موضوع بیندیشد که به معنی افزایش قیمت بنزین نیست. اما باید از طریق صرفه‌جویی، میزان مصرف را مهار کنیم. به گفته پورمحمدی، در لایحه بودجه چیزی به عنوان افزایش قیمت بنزین لحاظ نمی‌شود. در بودجه آینده دو میلیارد دلار پیش‌بینی شده تا به واردات خودروهای نو اختصاص یابد که از این طریق نیز بتوان مقداری در مصرف بنزین صرفه‌جویی کرد.

قاجاق بنزین به کشورهای همسایه نیز متمرکز بوده است. قیمت تمام شده بنزین ۸ هزار تومان است مسعود پزشکیان؛ در جریان تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۴ به مجلس، با بیان اینکه میزان مصرف بنزین در سال جاری ۴۰ درصد بیشتر از سال ۹۸ است، گفت: قیمت تمام‌شده بنزین

ابعاد پرونده قتل داریوش مهرجویی روشن است

و حتی پس از پایان رسیدگی، اسناد و مدارک جدیدی پیدا شود که نیاز به بررسی مجدد باشد، راه‌های قانونی برای بررسی مجدد وجود دارد.

در پلیس و دادسرا صورت گرفته و در سایه تحقیقات و اقراریه متهمان، همه ابعاد پرونده روشن است. جهانگیر، افزود: چه در این پرونده و چه پرونده‌های دیگر چنانچه در روند رسیدگی

سؤالی درباره شبهات مطرح شده درباره پرونده قتل داریوش مهرجویی و ادعای وکیلش مبنی بر اینکه پای شخص دیگری در پرونده مطرح است، گفت: در این پرونده تحقیقات مفصلی

سخنگوی قوه قضاییه دیروز (سه‌شنبه) در نشست خبری خود با خبرنگاران، گفت: ابعاد پرونده قتل داریوش مهرجویی روشن است. به گزارش ایسنا، اصغر جهانگیر؛ در پاسخ به

حرف‌های خودی و بی‌خودی

آگهی‌های دولتی!

نمی‌دانم این چه حکایتی است که هر یکی، دو سال یکبار، زمزمه و برخی اوقات دستورات موکد در رابطه با حذف آگهی‌های دولتی و ثبتی از راه می‌رسند و تن و بدن اهالی رسانه مکتوب روزنامه را می‌لرزاند و بعد از مدتی با پیگیری و مطالبه روزنامه‌چاپی‌ها و با پادرمیانی و یا نامه‌نگاری و برخی اوقات هم با برگزاری جلسه‌ای، چالش پیش آمده کارش به بحران کشیده نشده و ختم به‌خیر می‌شود!

بالاخره باید عزم یزان مسئول و متولسی و مجریسان و وکیل‌المهله‌ها و قضایی و حقوقی‌ها، برای یکبار هم که شده تکلیف اهالی رسانه خصوصاً روزنامه‌ها را معلوم و مشخص کنند، اصل قصه این است که درآمد حاصل از آگهی‌ها و گزارش آگهی‌های دولتی و عمومی برای ادامه حیات و بقای روزنامه‌ها نقش کلیدی دارد، بنابراین تکلیف مشخص است. اگر قائل به داشتن روزنامه و رسانه‌های سراسری هستیم و وجود خبرنگار نویسنده و روزنامه‌نگار و عکاس خبری و تحلیل و بررسی مباحث مختلف اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و سیاسی و تنوع افکار عمومی و هشدار و انذار به مسئولین و مدیران و چرخش سیال اخبار و اطلاعات سالم و درست و موفق و کلی چیز دیگر، هستیم که خوب باید یا راهی برای ماندگاری و تأمین هزینه‌های ایشان پیدا کنیم و جلو پایشان قرار بدهیم و یا همسین روال نه‌چندان قوی و نیم‌بند، بخور نمیر را سر راست و حمایت و مراقبت کنیم که بخش مهمی از کانال آگهی‌ها و گزارشات خبری می‌گذرد.

در کشورهای پیشرفته که هوش مصنوعی و فناوری‌های دیجیتال مرزی نمی‌شناسند و خیلی خیلی از ما در این امور جلوتر هستند و حتی خود ایجادکننده و منبع توسعه آن هستند، نیز همچنان روزنامه‌ها حضور فعال دارند و کسی برای آن‌ها خواب‌های آشفته ندیده است، عجالتاً ساختار حمایتی و پشتیبانی از آن‌ها را نمی‌دانم ولی اصل همین حضور و وجود است که نشان می‌دهد، اینکه بخواهیم هوشمندسازی و استفاده از فناوری‌های نوین را در مقابل و در تضام با حیات روزنامه‌ها قرار بدهیم، برای درست کردن ایرو، سراغ چشم رفته و فاتحه بیمار نیم‌سمل را خواندیم.

به هر حال نظر هوشنگ‌خانی ما این است که هم جنابان متولیان و صاحبان روزنامه و دیگر رسانه‌های مکتوب و دیجیتال و هم مسئولین و برنامه‌ریزان مالی و فرهنگی و قانونگذار، فکری اساسی برای اقتصاد رکن چهارم دموکراسی بنمایند که هم خوب و ارزشمند باشد، هم مؤثر و قابل اجرا باشد و هم با ثبات و پایدار بوده و شأن و منزلت فعالان فرهیخته و زحمت‌کش این عرصه را نیز به خوبی حفظ نماید، راستش را بخواهید اصل و اساس این وابستگی مالی به آگهی‌ها آنقدرها دلچسب نیست، مضافاً اینکه برخی اوقات این وابستگی مالی و چتر حمایتی برخی سازمان و شرکت‌ها و نهادها، شائبه هم ایجاد کرده و تبعیض و ناعدالتی را به ذهن متبادر کرده و بعضاً امر بر مدیران مربوطه مشتبه می‌شود که زبان گویا و صریح و چشم‌بینای اهالی رسانه قابل تعدیل و ملایمت بیش از حد و چشم‌پوشی خواهد بود!

به هر حال علی‌الحساب تا این جای کار از آن بزرگواران مسئول و عزم یزان مدیر که هر چند وقت یکبار و در هنگامه سال‌گرفتن موضوع حذف درج آگهی‌ها در روزنامه‌ها، اسباب و منشأ خیر می‌شوند و بنابر مسئولیت و با عهد خود، با وسط گذاشته و یا بارش سفیدی، قائله را ختم به‌خیر می‌کنند، کمال تشکر و امتنان را دارد، ولی همان‌طور که عرض کردیم این وابستگی به پول آگهی‌های مجموعه‌ها و سازمان و شرکت‌های دولتی و عمومی و ثبتی و استانی خوب نیست، وای به اینکه کار به دلبستگی و خدای‌ناخواسته غش و ضعف برای یکطرف هم برسد و نوسان و ناپایداری‌اش می‌هم که مزید بر علت است که حکماً فرموده‌اند، آنچه نباید دلبستگی نشاید!

هوشنگ‌خان

فصلنامه قانون

ویرایش دوازدهم

ویژه فنانیر و میرزا

برگزاری مسابقه مزایده

منتشر شد

خرید اشتراک ویژه در سایت

Qanoonnameh.ir

می‌توانید با خرید نسخه کاغذی نسخه الکترونیکی را رایگان دریافت کنید

مطالعات حقوق انرژی، دوره ۳، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۶

بررسی چگونگی تشکیل نهادهای تنظیم مقررات انرژی در کشور با رویکرد تطبیقی

قسمت سوم

از سوی مالکان و بهره‌داران تأسیسات تولید و انتقال نیروی برق، راهبردی، انجام عملیات و توسعه بازار و بورس برق، ۵. خرید و فروش عمده برق در داخل و خارج کشور و نظارت بر خرید و فروش عمده برق که از سوی سایر اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب ضوابط و مقررات بازار برق انجام می‌شود، ۶. مدیریت دسترسی و جابه‌جایی (تراژیت) انرژی الکتریکی در شبکه برق شامل تبدلات درونی و مرزی و برپن مرزی و اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری از وضعیتی که رقابت در بازار برق را محدود می‌کند، ۷. برقراری امکان عبور برق تولیدی نیروگاه‌های غیردولتی و عرضه کنندگان برق از طریق شبکه برق کشور، ۸. هماهنگی و مدیریت سیستم‌های انتقال داده شبکه برق کشور، ۹. تدوین مقررات، استانداردها و دستورالعمل‌های مرتبط با اهداف و موضوع فعالیت شرکت در حوزه تنظیم مقررات، استانداردها و دستورالعمل‌های مرتبط با اهداف و موضوع فعالیت شرکت مدیریت شبکه برق ایران.

۲۲- شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توابیر) نیز یکی از نهادهای تنظیم مقررات مهم در صنعت برق به شمار می‌رود. هدف از تأسیس شرکت مادر تخصصی توابیر، سازماندهی فعالیت‌های تصدی دولت در زمینه بهره‌برداری و توسعه صنعت برق در چارچوب سیاست‌های وزارت نیرو، راهبری شرکت‌های زیرمجموعه، افزایش بازدهی و بهره‌وری و استفاده مطلوب از امکانات صنعت برق کشور و در صورت لزوم انجام برخی فعالیت‌های عملیاتی و کارگزاران وزارت نیرو برای انجام نظارت‌ها و تدوین برنامه‌هاست. اهم وظایف تنظیمی شرکت توابیر عبارتند از: بررسی و تدوین پیشنهادهای لازم در زمینه راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های بلندمدت و میانه‌مدت صنعت برق و ارائه آن به وزارت نیرو، تهیه طرح‌های لازم برای توسعه تأسیسات تولید، انتقال و توزیع برق و ارائه آن به وزارت نیرو و اخذ مجوز، راهبری و پایش شبکه سراسری برق از طریق شرکت‌های زیرمجموعه و ایجاد سازوکارهای لازم برای توسعه رقابت در امر تولید، خرید و فروش برق از جمله ایجاد سیستم‌ها و انجام عملیات بازار و بورس برق، تدوین و پیشنهادهای تعرفه‌های برق سه وزارت نیرو، خرید و فروش عمده برق در داخل و خارج کشور از طریق شرکت‌های زیرمجموعه و تدوین مقررات و استانداردها و دستورالعمل‌های لازم برای حسن اجرای امور و استفاده پهنه از امکانات و تأسیسات صنعت برق و ارائه آن‌ها به وزارت نیرو، به‌خصوص صدور مجوز انجام عملیات لازم به منظور نظارت بر اجرای آن‌ها به نمایندگی وزارت نیرو (سازماندهی شرکت توابیر).

۲۳- در قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت ۱۳۹۱ تلاش شده است که بسیاری از اختیارات شرکت ملی نفت به نظر وزارت نفت اعطا و شرکت ملی نفت ایران بمنزله نهاد عملیاتی در نظر گرفته شود. با این حال، به نظر می‌رسد وزارت نفت در مقایسه با شرکت ملی نفت دانش و تجربه لازم و کافی در خصوص تنظیم مقررات و توزیع برق در مقایسه با شرکت ملی نفت ایران، در مواردی نظیر گاز بر خور بار نیست (راهبردی و مقیمی، ۱۳۹۶: ۸۲).

۲۴- (بند) ماده ۵ اساسنامه شرکت ملی گاز ایران

بر مقررات‌زایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی است و برای تحقق این اهداف در مواردی که به تغییر قوانین نیاز است، می‌تواند لایح مورد نظر را تهیه و تقدیم هیئت‌وزیران کند (دبیرخانه هیئت نظارت بر مقررات‌زایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی، ۱۳۹۰: ۵).

۲۴- مقررات‌زایی به معنای برداشتن مقررات دولتی برای توسعه رقابت در صنعت است (تنبلی، ۱۳۹۹: ۶۴).

۲۵- مقررات‌زایی و تسهیل صدور مجوزها کسب‌وکار تن‌ها نهاد منحصر بفردی است که در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی برای امر مقررات‌زایی در نظر گرفته شده و از سال ۱۳۷۷ فعالیت خود را با ظهور رسمی آغاز کرده است. این هیئت از ابتدای تشکیل تاکنون، برای بررسی موضوعاتی نظیر: محتوای کتاب راهنمای سرمایه‌گذاری، شکل استاندارد و درج اطلاعات مجوزها از سوی دستگاه‌های اجرایی در کتاب یادشده، چگونگی فرایند صدور مجوزها در انطباق با مقررات قانونی در دستگاه‌های مشمول، نحوه واگذاری تمام یا بخشی از وظایف دستگاه‌های مشمول در زمینه صدور مجوز و شاخص‌های ۱۰گانه کسب‌وکار و ساخت نقاط آسیب‌ناهنج‌ها در کشور و مکانیسم با دستگاه‌ها مؤثر در هر شاخص برای رفع موانع و نقاط آسیب به‌منظور بهبود، تبیین الگوی کسب‌وکار، اقداماتی کرده است. شایان یادآوری است که دفتر خانه این هیئت در سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران مستقر است. وظایف هیئت مقررات‌زایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار را در موارد ذیل می‌توان برشمرد: تعیین سقف زمانی برای صدور مجوز در هر کسب‌وکار و اعلام آن در پایگاه اطلاع‌رسانی، در یافت نوع، شرایط و فرایند صدور، تمدید و لغو مجوزها از مراجع صادرکننده مجوز به همراه مابقی قانونی، تسهیل شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب‌وکار و کاهش هزینه‌های آنها، به‌گونه‌ای که صدور مجوز کسب‌وکار با حداقل هزینه و مراحل به صورت غیر حضوری و در کمترین زمان ممکن صورت گیرد. ارائه پیشنهادهای لازم برای اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی به مراجع مربوطه در صورت نیاز، انتشار شرایط صدور مجوزهای کسب‌وکار به تفکیک هر کسب‌وکار در پایگاه اطلاع‌رسانی مجوزهای کسب‌وکار، اعلام تغییرات در شرایط صدور یا تمدید مجوزهای کسب‌وکار در پایگاه اطلاع‌رسانی (وبسایت هیئت نظارت بر مقررات‌زایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی).

۲۶- وظایف و اختیارات هیئت تنظیم بازار برق ایران عبارتند از: ۱. نظارت مستمر بر حسن اجرای آن‌ها، رفع ایهام و اتخاذ تصمیم در موارد پیش‌بینی‌نشده در این آیین‌نامه (ابن تیمیسه، ۱۳۹۲: ۲۰). ۲. بررسی و پایش باسست بافصلانه برای اطلاع وزیر نیرو گزارش شده در این آیین‌نامه (ابن تیمیسه، ۱۳۹۲: ۲۰). ۳. تدوین و ابلاغ رویه‌های اجرایی (از جمله در خصوص فراتر از موارد ذکر شده) و محاسبه انرژی خریداری یا فروخته‌شده، ثبت و مبادله اطلاعات و پیشنهادهای و قبول نرخها، رسیدگی به شکایات و اختلافات، گردشکارهای مبادلات مالی، ۴. صدور، تمدید، تعلیق و ابطال پروانه شرکت در بازار برق ایران برای خرید، مصرف، مالک نیروگاه و عرضه‌کننده، ۵. صدور تأییدیه‌های لازم در خصوص قراردادهای مالی بین مدیر بازار و مرکز با خریدار، مصرف‌کننده، مالک نیروگاه و عرضه‌کننده، ۶. تدوین شاخص‌های کارآمدی بازار و نظارت بر عملکرد بازار و مرکز و گردش سالم و کارآمد بازار برق، ۷. تدوین و ابلاغ و تعیین عین خسارت، ۸. تدوین پیشنهاد گذشت دامنه بازار برق از حیث برقراری بازار خدمات جانبی، بازار خرده‌فروشی و نظایر آن، با توجه به ارتقای سطح دانش و تجهیزات دست‌اندرکاران، ارائه آن به وزیر نیرو جهت تصویب و ۹. تدوین پیشنهاد اصلاح یا تکمیل مفاد این آیین‌نامه، با توجه به تجربیات حاصل و موارد مطرح‌شده، برای بهبود عملکرد و پیشرفت بازار برق و ارائه آن به وزیر نیرو برای تصویب (ابن تیمیسه تعیین شرایط و روش خرید و فروش برق در شبکه برق کشور، ۱۳۹۴).

۲۷- تعداد چهار (۴) تیم‌نامه طی دوره‌های گوناگون هیئت تنظیم بازار از ابتدای تشکیل تاکنون تنظیمی تدوین و به تصویب وزیر نیرو رسیده است. ۱. آیین‌نامه اجرایی شرایط و تضمین «مشت» پیشنهادی برای تصویب «مدیر بازار» در صورت جلسات هیئت، ۲. ایجاد ارتباط و همکاری با فعالان بازار، موسسات علمی و پژوهشی و مخصمان امر به‌منظور جلب مشارکت آنان برای اظهار نظر و ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای تبادل اطلاعات با نهادهای مسئول در حوزه فعالیت‌های هیئت و ۳. ایجاد نظام اطلاع‌رسانی در حوزه فعالیت‌های هیئت (دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق ایران، ۱۳۹۱: ۹).

۲۸- از جمله وظایف دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق ایران، می‌توان به این موارد اشاره کرد: ۱. بررسی و تهیه گزارش دربارهٔ طرح‌ها، سؤالات و سایر موضوعات اجرایی به هیئت و تدوین «مشت» پیشنهادی برای تصویب «مدیر بازار» در صورت جلسات هیئت، ۲. ایجاد ارتباط و همکاری با فعالان بازار، موسسات علمی و پژوهشی و مخصمان امر به‌منظور جلب مشارکت آنان برای اظهار نظر و ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای تبادل اطلاعات با نهادهای مسئول در حوزه فعالیت‌های هیئت و ۳. ایجاد نظام اطلاع‌رسانی در حوزه فعالیت‌های هیئت (دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق ایران، ۱۳۹۱: ۹).

۲۹- ماده ۱۲ قانون سازمان برق ایران، ۳۰- اهم وظایف و اختیارات تنظیمی وزارت نیرو در بخش آب و برق عبارتند از: تدوین و تنظیم پیش‌نویس قوانین و ارائه لایح پیشنهادی مناسب به منابع آب و برق دولتی و مجلس، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و ارائه راهکارهای مربوط به اجرای طرح‌های مربوط به منابع آب و برق کشور، در قالب قوانین و برنامه‌های دولت، جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی و ایجاد زمینه‌های مناسب برای جلب مشارکت‌های مردمی بخش خصوصی در اجرای طرح‌های آب و برق در کشور، صدور، متوقف‌سازی و ابطال مجوز فعالیت در بخش آب و برق، توسعه رقابت در صنعت آب و برق از طریق توسعه بازار برق، توسعه بخش خصوصی به مدیریت کشور و کاربرد منابع انرژی‌های تجدیدپذیر برای تأمین عرضه برق، تنظیم قوانین و مقررات عرضه برق در جهت افزایش رفاه اجتماعی و تضمین امنیت برق، حمایت‌های خاص وزارت نیرو از سرمایه‌گذاری در احداث نیروگاه‌ها از طریق وضع قوانین و مقررات و ایجاد سازوکارهای حمایتی و تضمین خرید برق تولیدی از تولیدکنندگان برق از طریق عرضه برق به بازار عمده‌فروشی برق کشور در جهت خرید برق از سوی شرکت مدیریت شبکه برق ایران و عقد قراردادهای بلندمدت فروش برق و فروش برق به نهادهای تنظیمی (وبسایت وزارت نیرو).

۳۱- شرکت مدیریت شبکه برق ایران یکی دیگر از نهادهای تنظیم مقررات در بازار برق است. به استناد بند (۱۳) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور و به‌منظور تجدید ساختار صنعت برق ایران، شرکت مدیریت شبکه برق ایران (Iran Grid Management Company) با نام اختصاری IGMG در نیمه دوم سال ۱۳۸۳ فعالیت خود را آغاز کرد. در سال ۱۳۸۳ به شرکت تولید، انتقال و توزیع برق ایران (توابیر) اجازه داده می‌شود از منابع بودجه‌های شرکت، کل سهام یکی از زیرمجموعه‌های خود، خریداری و مدیریت شبکه سراسری خرید و فروش ایجاد بازار برق و ترانزیسیون را به این شرکت واگذار کند. اساسنامه این شرکت از سوی وزارت نیرو پیشنهاد شده و با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت‌وزیران، به تأیید شورای نگهبان رسیده و ظرف مدت کوتاهی برای اجرا به وزارت نیرو ابلاغ شده است (دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق، ۱۳۹۱: ۲۰). اهم وظایف و مأموریت‌های شرکت مدیریت شبکه برق ایران عبارتند از: ۱. توسعه، تجهیز و اداره مرکز ملی راهبردی شبکه برق کشور (دبیرخانه هیئت) و هماهنگی و نظارت بر مراکز منطقه‌ای کنترل و پایش شبکه برق، ۲. تعیین و ابلاغ تنظیمات مربوط به تأسیسات تولید و انتقال نیروی برق و برنامه‌های لازم برای تأمین پایایی و امنیت شبکه برق کشور، ۳. نظارت بر حسن اجرای مقررات، استانداردها و دستورالعمل‌های مرتبط با موضوع فعالیت شرکت و مراقبت در رعایت تعهدات مربوط به تأسیسات و برنامه‌ها

وظایف و اختیارات وزارت نفت ۱۳۹۱ از صلاحیت‌های مورد نیاز برای اعطای مجوز به متقاضی سخنی به میان نیامده است. ۳. به موجب بند (الف) ماده ۵ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران (NIGC) در سال ۱۳۵۶ تأسیس شد. به موجب این اساسنامه، شرکت ملی گاز ایران، شرکت سهامی و فرعی شرکت ملی نفت محسوب می‌شود. تنظیم مقررات بخش گاز کشور بر عهده شرکت ملی گاز ایران قرار دارد. ۴. اغلب وظایف تنظیمی بخش گاز که به این شرکت واگذار شده عبارت است از: تهیه و تنظیم طرح‌های عملیاتی، تنظیم مقررات ایمنی و وسایل توزیع گاز، تهیه استانداردهای صنعت گاز (اساسنامه شرکت ملی گاز ایران، ۱۳۵۶).

شرکت ملی صنایع پتروشیمی (NPC) به موجب بند (الف) ماده ۵ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران به صورت شرکت سهامی تشکیل و شرکت فرعی شرکت ملی نفت ایران محسوب می‌شود. به موجب بند (الف) ماده ۵ اساسنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی، فعالیت در کلیه رشته‌های پتروشیمی و شیمیایی و صنایع وابسته، به این شرکت واگذار شده است. همچنین، براساس بند (د) همین ماده، تصدی هر نوع عملیات گازی مربوط به تهیه و ورود و صدور و فرود انواع فرآورده‌های پتروشیمی و شیمیایی نیز بر عهده این شرکت قرار گرفته است.

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران (NIORDC) به‌منزله یکی از چهار شرکت اصلی وزارت نفت، راهبردی و نظارت بر فعالیت‌های ۴ شرکت فرعی و ۹ شرکت پالایشی را بر عهده دارد. فعالیت‌های شرکت ملی پالایش و پخش، در چهار بخش عمده شرکت ملی پتروشیمی و ساختمان نفت، شرکت پخش فرآورده‌های نفتی، شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت و شرکت توسعه صنایع پالایشی متمرکز است. وظایف تنظیمی این شرکت عبارتند از: تهیه دستورالعمل‌های تخصصی برای حفظ و نگهداری و ارتقای سطح سلامت، بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست و پدافند غیرعامل در حوزه پالایش و پخش پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و ارائه سه وزارت نفت و نظارت بر اجرای دستورالعمل‌های ایلانی، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت، سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های بین‌المللی در طرح‌های پالایش، انتقال و توزیع فرآورده‌های نفتی و سوخت‌های جایگزین در داخل و خارج کشور (وبسایت شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران).

۷. مقایسه نهادهای تنظیم مقررات انرژی کشورهای منتخب در این بخش به جمع‌بندی و مقایسه میان نتایج بررسی نهادهای تنظیم مقررات بخش انرژی کشورهای منتخب می‌پردازیم. مسئله‌ای که در نهادهای تنظیم مقررات انرژی کشورها مشاهده شد، وجود هر دو رویکرد وحدت‌گرایی و کثرت‌گرایی در تشکیل نهاد تنظیم مقررات بخش انرژی است. به عبارت دیگر، در کشورهای همچون نروژ (NVE) و ژاپن (ANRE) نهادی برای تنظیم و پخش انرژی در نظر گرفته شده است، اما در سایر کشورها، نهاد تنظیم مقررات حداقل یک بخش از سایر بخش‌ها تفکیک شده است. بدین ترتیب که در چین، SERC در بخش برق، MLR و NDRC در بخش نفت و گاز، در هند، CERB در بخش فدرال و SERCS در سطح ایالتی برای بخش برق و DGH و PNGRB در بخش نفت و گاز و در آمریکا، FERC در دو بخش برق و گاز در سطح فدرال و BLM و BOEM نیز نهادهای تنظیم مقررات در بخش نفت فدرال و کمسیون‌های تنظیم مقررات انرژی (SPUCs) در سطح ایالات به کار کرد تنظیم مقررات زیربخش‌های انرژی می‌پردازند.

همچنین نشان داده شد که یک سازمان یا نهاد واحد در نقش نهاد تنظیم مقررات انرژی، به‌عنوان تمامی مسئولیت‌های رگولاتوری یا تنظیمی را بر عهده دارد. در واقع، در خصوص وحدت یا کثرت نهادهای تنظیم مقررات انرژی نیز به‌سادگی نمی‌توان اظهار نظر کرد. در برخی کشورها زیربخش‌های انرژی (نفت، گاز و برق) از یک‌دیگر متفک شده بودند و در برخی کشورها اغلب بار رگولاتوری بر دوش یک نهاد واحد بود. تصمیم‌گیری در خصوص رویکرد وحدت‌گرایی یا کثرت‌گرایی در حیطه این مطالعه نیست و به نظر ما دیدگاه‌های تصمیم‌گیران کلان کشور مربوط است. در اینجا صرفاً وجود بسترهای قانونی برای تشکیل نهاد تنظیم مقررات، از هر دو دیدگاه، بررسی می‌شود. همچنین، در اغلب کشورهای مورد مطالعه، نهاد واحد مستقلی برای توسعه و نظارت بر رقابت و پیشگیری از ارتکاب رفتارهای ضد رقابتی از سوی فعالان صنعت انرژی تأسیس شده است که یا به‌تنهایی بر رقابت در بخش انرژی نظارت می‌کنند همچون نهاد رقابت نروژ (NCA)، کمیسیون تجارت عادلانه ژاپن (JFTC) در بخش نفت و گاز ژاپن و کمیسیون رقابت هند (CCI) یا با همکاران با نهادهای تنظیم مقررات بخش انرژی بر رقابت نظارت می‌کنند همچون کمیسیون تجارت عادلانه آمریکا (FTC) و METI در بخش برق ژاپن.

پی‌نوشت‌ها:

۲۲- ماده ۵۲ قانون اصلاح مواد ۱ از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی

اصل قانون اساسی.

۲۳- مقررات‌زایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار براساس تبصره ۴ ماده ۵ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در وزارت امور اقتصادی و دارایی شکل گرفت. انتخاب اعضای این هیئت از سوی رئیس‌جمهور، برای امر نظارت بر مقررات‌زایی و تسهیل شرایط صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی صورت می‌گیرد. براساس آنچه در حکم تبصره ۴ ماده قانونی مذکور و آیین‌نامه اجرایی مربوط به آن آمده است، این هیئت مأمور نظارت

ولئی رسمی | دانشیار دانشکده حقوق علوم و سیاسی دانشگاه تهران

لیلی مقیمی | دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق نفت و گاز دانشگاه تهران - نویسنده مسئول

۶- نهادهای تنظیم مقررات انرژی در ایران

۶- شورای رقابت

تشکیل شورای رقابت به‌منزله نهاد تنظیم مقررات فرابخشی در حوزه رقابت به‌منظور اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پیش‌بینی شده است. ۳. طبق این قانون، نهاد تنظیم مقررات فرابخشی نسبت به نهاد تنظیم مقررات بخشی از موقعیت برتری برخوردار است.

شورای رقابت با هدف تسهیل کنندگی فعالیت بخش خصوصی و به‌طور کلی تر در عرصه اقتصادی و به‌منزله عاملی در جهت کاهش ریسک، تأسیس شد تا بخش خصوصی با ورود به بازار نگران انحصارات و رقباتی انحصارگر خود نباشد. مهم‌ترین وظیفه تنظیم‌گری شورای رقابت حصول اطمینان از وجود رقابت سالم در بخش‌ها، صنایع و بازارهای مختلف است. هیئت مقررات‌زایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار ۳ نیز یکی دیگر از نهادهای تنظیم مقررات بخش انرژی کشور است که مسئول نظارت بر مقررات‌زایی ۳ و تسهیل صدور مجوز فعالیت سرمایه‌گذاران در اقتصاد کشور از جمله بخش انرژی است. ۵

۶- نهادهای تنظیم مقررات در بخش برق

در بخش برق، هیئت تنظیم مقررات بازار برق ایران (IERB) نهاد اصلی مسئول تنظیم مقررات بازار برق کشور است. در واقع این هیئت در حوزه وزارت نیرو جسی دارد و تمام اختیارات تنظیمی خود را از اختیارات تنظیمی این وزارت‌خانه دریافت کرده است.

این نهاد در مهر ۱۳۸۲ با دستور وزیر وقت نیرو، به‌منظور هدایت و نظارت بر بازار برق کشور، در امور برق وزارت نیرو تشکیل شد (دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق، ۱۳۹۱: ۲۰). وظایف و اختیارات تنظیمی هیئت تنظیم بازار برق ایران را می‌توان به شرح زیر برشمرد: ۱. تهیه و تنظیم مقررات مرتبط با بازار برق کشور، صدور مجوز حضور در بازار برق، نظارت بر اجرای مقررات بازار برق کشور، تعرفه‌گذاری، حل و فصل دعاوی میان بازیگران بازار و دعاوی میان بازیگران بازار و مصرف‌کنندگان نهایی (ابن‌نامه تعیین شرایط و روش خرید و فروش برق در شبکه برق کشور، ۱۳۸۴). اعضای هیئت هفت نفرند که از سوی وزیر نیرو منصوب می‌شوند و دوره تصدی این پست، چهار سال است. این هیئت تاکنون هفت دوره تشکیل شده و طی این مدت مقررات و آیین‌نامه‌های گسترده‌ای را برای تنظیم بازار برق کشور وضع کرده است. ۳. آنجا که هیئت تنظیم بازار دارای تشکیلات سازمانی مستقلی نیست، برخی امور تنظیمی از طریق دبیرخانه آن انجام می‌شود (دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق، ۱۳۹۱: ۸). دبیرخانه این هیئت عهده‌دار انجام بررسی‌های لازم و امور اجرایی در حیطه وظایف و اختیارات هیئت است ۳ (شرکت مهندسان مشاور موندکو ایران، ۱۳۹۲). کلیه فعالان بازار موظفاندا اطلاعاتی را که دبیرخانه هیئت تنظیم بازار برق به‌منظور حصول اطمینان از صحت عملیات در بازار برق و در چارچوب رویه‌های مصوب هیئت درخواست می‌کند، در اختیار آنان قرار دهند

و دبیرخانه هیئت نیز موظف است کلیه آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط به بازار برق را در اختیار فعالان بازار برق قرار دهد. ۳. وزارت نیرو نیز وظیفه سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت، نظارت، تدوین ضوابط و مقررات و لوایح مرتبط و ایجاد فضای مناسب برای مشارکت مؤثر بخش‌های غیردولتی و سایر نقش‌آفرینان بخش برق در صنعت برق را بر عهده دارد (وزارت نیرو، ۱۳۹۲: ۱۰). این وزارت‌خانه به‌منزله نهاد حاکمیت صنعت برق کشور، بیش‌ترین تأثیر و تعامل را با نهاد تنظیم مقررات بخش آب و برق دارد و اغلب وظایف تنظیمی به این وزارت‌خانه اعطا شده است (وبسایت وزارت نیرو). در واقع، وزارت نیرو بخشی از اختیارات تنظیمی خود را به هیئت تنظیم بازار برق ایران، شرکت مدیریت شبکه برق ایران ۳ و شرکت توابیر ۳ واگذار کرده است.

۶- نهادهای تنظیم مقررات در بخش نفت و گاز

شرکت ملی نفت ایران (NIOC) و وزارت نفت (MOP) مسئولیت تنظیم مقررات در بخش نفت و گاز را بر عهده دارند. اما حدود و ثغور وظایف رگولاتوری این دو نهاد به صورت دقیق مشخص و دامنه وظایف حاکمیتی از رگولاتوری به صورت شفاف تعیین نشده است (ابراهیمی و مقیمی، ۱۳۹۶: ۱۲۴). برای مثال، بحث صدور پروانه انجام فعالیت‌های اکتشاف و استخراج میادین نفت و گاز بر عهده وزارت نفت نهاده شده است، در حالی که در قانون

آگهی مناقشه عمومی یک مرحله‌ای

عملیات سرویس، تعمیر و نگهداری تجهیزات، تأسیسات برقی و مکانیکی مجموعه موسسه بنیاد علوی در نظر دارد عملیات سرویس، تعمیر و نگهداری تجهیزات، تأسیسات برقی و مکانیکی مجموعه و بناهای موجود مجموعه فرهنگی ورزشی امام خمینی (ره) واقع در لشکرک، ابتدای لوسان، بعد از میدان مادر، کوچه شکوفه انتهایی کوچه نگار را از طریق مناقشه عمومی یک مرحله‌ای به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.

از متقاضیان دعوت به‌محل می‌آید جهت مشاهده شرایط و جزئیات مرتبط و شرکت در مناقشه فوق از تاریخ درج آگهی (۱۴۰۳/۰۸/۰۲) تا (۱۴۰۳/۰۸/۱۲) (به مدت ۱۰ روز) به سامانه معاملات بنیاد علوی به نشانی اینترنتی www.dargah.alavi-bonyad.com مراجعه و به منظور بازدید در مدت مذکور از ساعت ۱۲-۹ به آدرس فوق‌الذکر حضور یابند و جهت دریافت اسناد مناقشه و اعاده اسناد خود می‌توانند حداکثر تا ساعت ۱۵:۳۰ به تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۲ به محل دبیرخانه ستاد بنیاد علوی واقع در تهران، خیابان کریمخان زند بعد از تقاطع حافظ، خیابان شهید گلایی، تیش فرخی، پلاک ۱۲ طبقه همکف مراجعه نمایند.

- مبلغ سپرده شرکت در مناقشه به میزان ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (یک میلیارد و یکصد میلیون) به حساب شماره ۱۵۷۹۳۵۹۳۳ نزد بانک تجارت شعبه فرخی یزدی به‌نام بنیاد علوی، واریز و فیش واریزی ارائه گردد.
- هزینه خرید اسناد مناقشه ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.
- ارائه گواهینامه صلاحیت پیمانکاری با حداقل رتبه ۵ تأسیسات و تجهیزات از سازمان برنامه و بودجه و گواهینامه تأیید صلاحیت ایمنی از اداره کل تعامان، کار و رفاه اجتماعی الزامی می‌باشد.
- جهت کسب اطلاعات بیشتر و هماهنگی لازم با شماره تلفن‌های ۰۲۱۸۳۳۵۲۵۸۸ آقای مرادی و ۰۲۱۸۳۳۵۲۵۱۰ آقای گنجی تماس حاصل فرمائید.

